

Robertsfors kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter prioriterad tillsyn i Bygdeå skola (F–6)
belägen i Robertsfors kommun

Tillsyn i Bygdeå skola (F-6)

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Robertsfors kommun under hösten 2015. Bygdeå skola (F-6) besöktes av Skolinspektionen den 15 september 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Skolinspektionen har inte fått ta del av någon övergripande dokumenterad bedömning och sammanställning av måluppfyllelsen i förskoleklass.

Skolans resultatsammanställning av kunskapsresultaten för elever i årskurs 3 visar för läsåret 2014/15 att samtliga elever nått målen i samhälls- och naturorienterande ämnen. I ämnena svenska och matematik var måluppfyllelsen 74 respektive 68 procent. Skolans sammanställningar för läsåren 2011/12 och 2013/14 visar en hög måluppfyllelse i ämnena matematik och svenska.

För läsåret 2014/15 visar skolans resultatsammanställningar att samtliga elever i årskurs 6 nått kunskapskraven i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, biologi, fysik, kemi, geografi, historia, religion, samhällskunskap samt teknik. I ämnena engelska, slöjd och svenska har näst intill samtliga elever nått målen och i ämnet matematik nådde 69 procent av eleverna målen. Resultatsammanställningar från tidigare läsår visar att hög andel elever nått målen i de ämnen som har kunskapskrav som minst ska uppnås.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2016-02-01
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-02-01
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-02-01

6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2016-09-30
Ytterligare brister	Föreläggande	2016-02-01

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen vid Bygdeå skola visar att det finns elever på skolan i behov av särskilt stöd men som inte får det. Vidare finns brister inom det systematiska kvalitetsarbetet. Skolinspektionen konstaterar att dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet inte ger tillräcklig information om verksamhetens resultat, förutsättningar och genomförande. Bygdeå skola saknar därmed viktiga underlag i sitt kvalitetsarbete för att kunna besluta om vilka åtgärder som behöver vidtas för att utveckla verksamheten.

Vidare behöver rektor och huvudmannen se till att det bedrivs ett målinriktat arbete mot kränkande behandling. I det ingår att se till att skolornas planer mot kränkande behandling uppfyller lagens krav. Skolans plan mot kränkande behandling måste förbättras för att kunna bli det redskap i det dagliga arbetet den är tänkt att vara. Den måste exempelvis utgå från varje verksamhets specifika behov och kopplas till konkreta förebyggande åtgärder som ska påbörjas och genomföras under året. Huvudmannen och rektorn måste även se till att implementera och dokumentera de rutiner som finns för anmälan av upplevd kränkande behandling så att all personal får kännedom om när en anmälan ska göras.

Vidare förekommer brister i elevhälsans förebyggande och främjande arbete, tillgång till datorer, anpassat läromedel och annan teknisk utrustning som behövs för att syftet med utbildningen kan uppfyllas.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Robertsfors kommun att senast den 1 februari 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Redovisningen skickas till adress skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Beskrivning av arbetsområdet

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Robertsfors kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Huvudmannen får avhjälpa bristerna på annat sätt om det är möjligt.

- Se till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, i detta ingår även att utreda om elever med annat modersmål än svenska har behov av studiehandledning på sitt modersmål.
- Se till att eleverna får det särskilda stöd som utredningen visat att de behöver.
- Om det särskilda stödbehovet innebär specialpedagogiska insatser måste rektor och huvudman se till att det finns personal med sådan kompetens så att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses i samtliga årskurser.
- Se till att åtgärdsprogram utarbetas för elever som ska ges särskilt stöd och att åtgärdsprogrammen följs upp och utvärderas.

Motivering till bedömning av brist

Särskilt stöd

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev, eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Vidare framgår att ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

I intervju med rektor och elevhälsans representanter framgår att de inte vet hur många elever på Bygdeå skola som har behov av särskilt stöd eller hur många åtgärdsprogram som finns. De är dock medvetna om att det finns elever på

skolan som har behov av särskilt stöd men som inte får det stöd de är i behov av. Detta bekräftas även i intervju med elever och lärare.

Av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av gällande utvärdering av kunskapsresultat för Bygdeå skola läsåret 2014/15 framgår att arbetet med särskilt stöd inte fungerat tillfredsställande då stödinsatser satts in för sent och personalen saknat stöd av specialpedagog. Vidare framkommer att personalen inte haft tillgång till talpedagog vilket varit nödvändigt.

I intervju med lärarna framgår att anledningen till att de saknat stöd av specialpedagog berott på att skolans specialpedagog varit sjukskriven under en längre tid. Inför höstterminen 2015 har eleverna i årskurserna 1–3 emellertid fått tillgång till en specialpedagog som arbetar 50 procent på skolan. Eleverna i årskurs 4–6 saknar dock fortfarande tillgång till specialpedagog.

Lärarna uttrycker vidare i intervju att de känner sig frustrerade över att det saknas resurser till att köpa in anpassade läromedel till elever i behov av särskilt stöd. Till exempel finns inte lättläst läromedel för elever med lässvårigheter (se under avsnittet "ytterligare brister").

Skolinspektionens utredning visar att det finns elever som inte får det särskilda stöd som de har rätt till eller inte får särskilt stöd i den omfattning som skollagen föreskriver. Skolinspektionen betonar att rätten till särskilt stöd följer av skollagen och att huvudmannen ansvarar för att det finns förutsättningar att följa skollagens bestämmelser i sin helhet.

Huvudmannen och rektorn behöver därför se till att skyndsamt utreda elevernas behov av särskilt stöd i de fall där det kan befaras att de inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Rektor och huvudman behöver därefter se till att de elever som är i behov av särskilt stöd får det stöd som utredningen visat att de behöver. I de fall det särskilda stödbehovet innebär specialpedagogiska insatser måste rektor och huvudman se till att det finns personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Studiehandledning på modersmålet

Enligt skolförordningen är studiehandledning på modersmål en stödåtgärd som en elev som behöver det ska få. Vidare framgår av Skolverkets stödmaterial om studiehandledning på modersmål att skolan behöver göra en individuell utredning som visar vilket behov av stöd eleven har. För vissa elever med annat modersmål än svenska kan utredningen behöva klargöra om eleven har behov av studiehandledning på modersmål. Den omständigheten

att eleven har annat modersmål än svenska behöver inte per automatik innebära att studiehandledning på modersmålet är den mest effektiva stödinsatsen. Exempelvis om eleven inte har påbörjat begreppsbildningen i ett ämne på sitt modersmål kan eleven istället vara i behov av handledning av svensktalande lärare med ämneskunskap och kunskap om andraspråksutveckling. En individuell bedömning behöver göras av vilka stödåtgärder som behövs i varje enskilt fall.

Vid intervju med rektor framgår att det finns elever på skolan med annat modersmål än svenska. Rektor tillträdde sin tjänst i början av höstterminen 2015 och har av denna anledning ingen bild av hur dessa elevers behov ser ut. Rektor har inte heller fått någon information vid överlämningen från förgående rektor om någon bedömning av dessa elevers behov av studiehandledning har gjorts.

Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i skolenhetens arbete att utreda om elever med annat modersmål än svenska har behov av studiehandledning på sitt modersmål. Skolinspektionen bedömer att rektor behöver utreda och bedöma om elever med annat modersmål än svenska har behov av studiehandledning på sitt modersmål.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Robertsfors kommun att senast den 1 februari 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Robertsfors kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Huvudmannen får avhjälpa bristerna på annat sätt om det är möjligt.

- Se till att skapa fungerande rutiner så att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektor och att rektor i sin tur anmäler huvudmannen om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling.
- Se till att dokumentera ovanstående rutiner och förankra dessa hos rektor och personal.
- Se till att planen mot kränkande behandling återspeglar förhållandena i skolans verksamhet och innehåller;
 - a) en utvärdering av föregående års åtgärder,
 - b) konkreta insatser som ska genomföras under året för att förebygga kränkande behandling, som utgår från slutsatserna av en kartläggning.

*Motivering till bedömning av brist**Rutiner för anmälan av kränkande behandling*

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är i sin tur skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

I intervju med personal och rektorer framkommer att Bygdeå skola inte har fungerande rutiner kring i vilka lägen personalen ska anmäla signaler om kränkande behandling till rektor och när rektor i sin tur ska anmäla signaler om kränkande behandling till huvudmannen. Personalen uppger att rutinerna finns i skolenheternas planer mot kränkande behandling. Skolinspektionen konstaterar dock att det av dessa rutiner inte framgår att personal är skyldiga att göra en anmälan till rektor när de får kännedom om att en elev anser sig ha blivit kränkt och att rektor i sin tur är skyldig att anmäla detta till huvud-

mannen. Innebörden av begreppet kränkande behandling är inte heller något som diskuterats och det finns enligt personalen en osäkerhet om hur de ska hantera kravet på anmälan.

Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen att huvudmannen måste skapa fungerande rutiner på Bygdeå skola så att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorerna som i sin tur anmäler till huvudmannen. I det sammanhanget är det viktigt att rektorer och personal tillsammans får möjlighet att diskutera vad en kränkning kan vara för att bli trygga med i vilka lägen de ska göra en anmälan.

Målinriktat arbete mot kränkande behandling

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Som ett led i detta ska det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under året. En redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts ska också tas med i efterföljande års plan.

Planen ska vara anpassad till de särskilda förhållanden som råder i den egna verksamheten och en kartläggning behöver ligga till grund för bedömningen av vilka insatser som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling under det kommande året (se Skolverkets allmänna råd, Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, SKOLFS 2012:10).

Skolinspektionen har tagit del av Bygdeå skolas plan mot kränkande behandling. Planen innehåller bland annat information om lagstiftning och definitioner av begrepp. Planen är dock inte anpassad efter de särskilda förhållanden som råder i verksamheten och innehåller inte någon redogörelse för vilka förebyggande åtgärder som planeras genomföras utifrån behov som identifierats vid en kartläggning. Vidare saknas även en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte ser till att det bedrivs ett målinriktat arbete mot kränkande behandling på Bygdeå skola eftersom planen mot kränkande behandling inte motsvarar skollagens krav. Planen ska innehålla en beskrivning av vilka konkreta insatser som behövs, kopplat till resultat av en aktuell kartläggning av situationen på skolan. Vidare ska det finnas en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Robertsfors kommun att senast den 1 februari 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Robertsfors kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Huvudmannen får avhjälpa bristerna på annat sätt om det är möjligt.

- Organisera och använd elevhälsan så att den ges förutsättningar att arbeta förebyggande och hälsofrämjande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I enlighet med detta behöver elevhälsan;
 - a) arbeta förebyggande med särskilda åtgärder utifrån identifierade behov,

- b) arbeta främjande med generella insatser för att skapa en god lärandemiljö, samt
- c) samverka med övriga personalgrupper i skolan på ett kontinuerligt och strukturerat sätt.

Motivering till bedömning av brist

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

I skollagen anges att det för eleverna ska finnas elevhälsa som ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Vägledning om elevhälsans uppdrag finns i lagförarbeten som framhåller bland annat följande: Elevhälsans uppgift bör vara att främja lärande, utveckling och hälsa hos alla elever och att ha fokus på elever som är i behov av stöd för sitt lärande. Huvudmannen har ett ansvar att följa undervisningen för att tidigt upptäcka sådana miljöer som kan vara till hinder eller ogynnsamma för elever. Elevernas egna synpunkter när det gäller vad som orsakar problem och hur de kan hanteras bör tas till vara. Elevhälsan har en självklar roll i arbetet med analys och åtgärder, som bör inriktas på såväl individ-, som grupp- och skolnivå. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Arbeta med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan (prop. 2001/02:14, s. 26–27 och 2009/10:165, s. 276).

Elevhälsan vid Bygdeå skola ska normalt bestå av kurator, specialpedagog och skolsköterska. För närvarande ingår dock inte skolsköterska i skolans elevhälsa på grund av sjukskrivning. Det finns dock en sköterska att tillgå via kommunens centrala elevhälsa. Sköterskan bistår med det mest nödvändiga såsom vaccinationer. Specialpedagogen är anställd sedan början av höstterminen 2015 och arbetar halvtid i årskurserna 1–3. Kuratorn finns på skolan cirka en dag i veckan. Det finns ingen psykolog i kommunen, dessa tjänster köps in vid behov.

Vid intervju med elevhälsans representanter beskrivs att elevhälsomötena, där rektor ska ingå, kommer att hållas varannan vecka. Kurator och specialpedagog har hittills haft ett möte där rektor inte kunde delta.

Det framgår att tiden inte räcker till att förebygga och främja elevers mående. Specialpedagogen har ännu ingen uppfattning av behovet av särskilt stöd på skolan. Av denna anledning ägnar specialpedagogen sin tid till att kartlägga behoven av särskilt stöd i årskurserna 1–3.

Kuratorn, som ingått i skolans elevhälsa under ett flertal år, beskriver att hen deltagit i vissa förebyggande och främjande insatser genom åren såsom kartläggningar av upplevd trygghet på skolan. I övrigt beskriver kuratorn förebyggande och främjande insatser som vidtas inom ramen för professionen.

Av Skolinspektionens utredning framgår att ingen samverkan mellan elevhälsans personal sker på grupp- eller skolenivå i syfte att vidta förebyggande och hälsofrämjande insatser så som skollagen stadgar.

Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att skolans elevhälsa inte uppfyller skollagens krav på att vara förebyggande och hälsofrämjande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Robertsfors kommun att senast den 31 oktober 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Delredovisning av hur arbetet framskrider ska vara Skolinspektionen tillhanda senast den 1 februari 2016.

Beskrivning av arbetsområdet

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som

svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Robertsfors kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Huvudmannen får avhjälpa bristerna på annat sätt om det är möjligt.

- Rektorn ska tillsammans med personalen följa upp och sammanställa måluppfyllelsen i förskoleklassen samt elevernas kunskapsresultat i årskurs 3 i alla ämnen som har kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Analysera utifrån uppföljningen vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen, bland annat hur arbetet med särskilt stöd påverkar resultaten.
- Sätta in adekvata åtgärder utifrån den genomförda analysen för att utveckla verksamheten.
- Se till att dokumentationen av enhetens resultat, förutsättningar och genomförande är tillräckligt för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om utvecklingsinsatser.
- Se till att rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa.

*Motivering till bedömning av brist**Systematiskt kvalitetsarbete*

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det vid skolenheten genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Inriktningen på kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Dokumentationen bör innehålla information om resultat och måluppfyllelse, analys av förbättringsområden samt beslut om förbättringsåtgärder. Elever, föräldrar och allmänhet ska kunna få del av viktig information om verksamheten för att bli mer delaktiga och få ökade möjligheter att göra val och påverka verksamhetens utveckling. För huvudmannen utgör den samlade dokumentationen av kvalitetsarbetet ett underlag för bedömning av olika verksamheters skilda förutsättningar och resultat och kan därmed bilda underlag för prioriteringar och insatser för ökad måluppfyllelse (prop. 2009/10:165, s. 305).

Vid intervju med rektor, personal samt representanter från elevhälsan framkommer att de inte har någon bild av måluppfyllelsen i förskoleklass och årskurs 3 för läsåret 2014/15. I intervju med personal framkommer att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete i det avseendet att resultat följs upp och analyseras men att detta inte gjorts i samma utsträckning som tidigare läsår på grund av rektorsbyten.

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens dokumenterade kvalitetsarbete för läsåret 2014/15. Dokumentationen innehåller bland annat uppföljning och analys av måluppfyllelsen i årskurs 6 samt vilka förbättringsåtgärder som föreslås utifrån vad som framkommit i analysen. Skolinspektionen har dock inte tagit del av någon sammanställning och analys av andelen elever som nått kunskapskraven i de ämnen som har kunskapskrav som minst ska uppnås i årskurs 3. Av dokumentationen framgår att detta underlag saknas och att personal och rektor därför inte haft möjlighet att följa upp resultaten och analysera dessa. Vidare saknas dokumentation avseende förskoleklassens måluppfyllelse, det vill säga en bedömning av hur väl elevernas förmågor utvecklas mot målen i läroplanens avsnitt 1 och 2.

Skolinspektionens utredning visar att skolenheten har brister i sitt systematiska kvalitetsarbete. Skolenheten saknar tillräcklig information om verksamhetens resultat, förutsättningar och genomförande då rektor och personal inte gjort någon systematisk uppföljning och analys av utbildningens resultat i

förhållande till de nationella målen i årskurs 3 samt förskoleklassen. Rektorn saknar därmed underlag för att ta beslut om, och planera, nödvändiga utvecklingsåtgärder i syfte att öka måluppfyllelsen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Ytterligare brister

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Robertsfors kommun att senast den 1 februari 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av brister

För utbildningen finns tillgång till den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Författningar

2 kap. 35 § skollagen

10 kap. 10 § skollagen

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, och 2.8 Rektorns ansvar

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, 3.8

Kursplan i ämnet musik

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Huvudmannen får avhjälpa bristerna på annat sätt om det är möjligt.

- Se till att införskaffa datorer och annan teknisk utrustning så att syftet med utbildningen kan uppfyllas.
- Se till att införskaffa digitala verktyg för ljud- och musikskapande i enlighet med kursplanen i ämnet musik.
- Se till att införskaffa anpassat läromedel till elever i behov av särskilt stöd.

*Motivering till bedömning av brist**Tillgång till datorer, annan teknisk utrustning samt anpassat läromedel*

Enligt skollagen ska det för utbildningen finnas den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Eleverna ska ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. I läroplanen anges att rektorn ansvarar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet och stöd för att själv kunna söka och utveckla kunskaper, till exempel datorer. Vidare framgår att varje elev efter genomgången grundskola ska kunna använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande.

I intervjuer med lärare och elever framkommer att tillgången till datorer och annan teknisk utrustning på skolan är mycket begränsad och att detta påverkat undervisningen så att eleverna inte haft möjlighet genomföra vissa moment som läroplanen kräver. De datorer som finns på skolan är få och i behov av uppdateringar samt service. Vidare är den tekniska utrustningen i ämnet bild bristfällig då det saknas utrustning för att till exempel filma och fotografera. Personal uppger att en satsning på teknisk utrustning för eleverna i de lägre årskurserna visserligen är beslutad och ska genomföras i januari 2016. För undervisningen av eleverna i de högre årskurserna på Bygdeå skola kommer dock ingen förändring att ske.

Vidare framkommer i intervju med lärarna att det saknas anpassat läromedel för elever i behov av särskilt stöd. Till exempel så finns inte lättläst material för elever med lässvårigheter.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte ger eleverna tillgång till den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Utrustning i ämnet musik

Av kursplanen framgår att syftet med ämnet musik bland annat är att eleverna själva ska musicera och ges möjlighet att utveckla kunskap att använda röst, musikinstrument och digitala verktyg. I det centrala innehållet i årskurs 1–3 ingår ensemblespel på slagverk, stränginstrument och tangentinstrument. I årskurs 4–6 tillkommer melodispel och ackompanjemang på ackord- och melodiinstrument, bas och slagverk. Vidare omfattas digitala verktyg för ljud- och musikskapande.

I intervju med elever och personal framkommer att det saknas digitala verktyg för ljud- och musikskapande i ämnet musik. Eleverna har därmed inte kunnat genomföra vissa moment som läroplanen kräver i ämnet.

Skolinspektionen bedömer att skolan saknar tillgång till digitala verktyg för ljud- och musikskapande för att syftet med utbildningen i musikämnet ska kunna uppfyllas.

Motivering till val av verktyg

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Beslut

2015-10-15
18 (18)

Dnr 43-2014:8378

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Karolina Bergqvist
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Bygdeå skola (F-6)

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjudat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Bygdeå skola (F-6)

Bygdeå skola ligger 18 kilometer söder om Robertsfors. Utbildningen omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6. Vid tillsynsbesöket finns totalt 119 elever på skolan. Eleverna är organiserade i ålderhomogena klasser. Rektor är nytillträdd inför höstterminen 2015.

Verksamheten bedrivs i tre närbelägna byggnader. Skolan har bibliotek, textil- och träslöjdssalar samt närhet till Bygdeås idrottshall. Språkval och simundervisning får eleverna i Robertsfors dit eleverna åker buss.